

Skolevæsen ved Opførelsen af ny Skoler og Antagelsen af flere Lærerkræfter, faar Tilskud af Statskassen — hvad der, som enhver, der har læst Forslaget, ved, betyder, at de faa Halvdelen af Renter og Afdrag af de Udgifter, de have haft ved Opførelsen af ny Bygninger, medens de til Lærrelønningerne faa Lønningstillæg, saa at Kommunerne kun faa Begyndelseslønningen — egentlig ikke er saa ganske lidt, og det er mig bekendt fra de Egne af Landet, hvor jeg er kendt, at man sidste Aar mange Steder har ventet paa Skoleloven med at udvide sit Skolevæsen. Gaar Lovforslaget igennem, vil der sikkert overordentlig mange Steder ske en Udvidelse af Skolevæsenet, og det vilde jeg sætte megen Pris paa.

Det var de to væsentligste Grunde, hvorfor jeg er stemt for dette Forslag og vil gøre mit til, at det kan blive gennemført. Paa den anden Side kan det ikke nægtes, at nu, i Slutningen af det 19de Aarhundrede, kunde det ligge nær at ønske — og det er vistnok ogsaa et Ønske, der deles af Folket i Almindelighed — at faa en virkelig Skolereform. Det er det jo ikke, det kan ingen paastaa. Vi beholde de Ulemper med Hensyn til en Del af Lønningen, som vi have haft, siden vi fik Loven af 1814. Disse uheldige Lønningsvilkaar med Offer, Accidenser, Degnetraver og Fouflage blive jo ved at gælde fremdeles. En anden Ting, som tilsyneladende kan være i og for sig ubetydelig, er Ydelsen af Skolebrændsel. Det er en Ydelse, der mange Steder i Landet har voldt Stridigheder, men det vedbliver dog at bestaa. Det er maaske ikke alle ærede Medlemmer bekendt, hvor forskellig denne Ydelse er paa forskellige Steder i Landet. I Nordsjælland er der mange Steder, hvor der skal ydes Tørv, og der staa i Skoleplanen, at den skal holde et Gennemsnit af visse Tommer, og at den skal have visse Tommer i Længden og Bredden. Det har medført adskillige Stridigheder mellem Lærerne og Befolkningen, fordi Tørvene ikke laves nu saaledes, som de for et halvt Hundrede Aar eller mere siden blev lavede. Saadant noget er Smaating, men det er noget, der volder Stridigheder. Jeg kender et Tilfælde i Sorø Amt f. Eks., hvor der er tillagt Embedet et vist Kvantum Brænde og Tørv. Nu har Forholdet udviklet sig saaledes, at der ikke er mere Tørv paa den Egn, og saa bliver det omsat til et Deputat af Brænde. Saa er Spørgsmaalet, hvor mange Læs Tørv der svarer til en Favn Brænde. Nu have vi en Bestemmelse, jeg tror af

1847, der fastsætter dette Forhold, men Myndighederne, Skoledirektionen og Ministeriet, have gjort en anden Opfattelse gældende. Dette har ført til i et Skoledistrikt, som er mig meget vel bekendt, at Læreren der ved at faa omsat denne Tørv til Brændsel har faaet 1 1/2 Favne Brænde eller dets Værdi til Skolen. Dette har vakt store Stridigheder mellem Læreren og Befolkningen. Hvis der kunde raades Bod paa saadanne Ting, synes det mig rigtigt og naturligt. Men jeg forudsætter, at det vel næppe kan ske. Dog har jeg den Fortrøstning, at kan der ske noget, maa det vist kunne udføres nu. Alle ere vist med mig enige om, at den ærede nuværende Minister baade har Interesse for Almueskolen og Kærlighed til den, saa at det, hvis der kan gennemføres noget til Gavn for den, sikkert maa blive under denne højtærede Minister. De to foregaaende Ministre vare jo højlerede Jurister, havde maaske set en Almueskole, men vel næppe den Undervisning, der foregaar i den, og en tidligere Minister vandt jo Berømmelse ved at udstede Mundkurv-Cirkulærer til Skolelærerne og Skemaer til Sogneraadene, som foraarsagede visse Ulemper. Den ærede nuværende Minister er jo anderledes stillet, idet han i Gerningen har vist Kærlighed og Interesse for Almueskolen under sin Virksomhed paa Lolland-Falster.

Jeg kunde have Lyst til at gøre nogle enkelte Bemærkninger til nogle Paragraffer i Forslaget, idet jeg samtidig skal sige, at det forekommer mig ikke, at Lovforslaget er affattet saa klart, som det kunde være ønskeligt. Der er nu f. Eks. § 5; det er en meget kort Paragraf, men det forekommer mig, at den ser noget mystisk ud; der staa: „Ministeren skal være bemyndiget til, naar Skoledirektionen og Kommunalbestyrelsen derom ere enige, paa højst 5 Aar ad Gangen at lade Bestemmelser, sigtende til paa anden Maade end ved Paatale eller Straf at modarbejde Skoleforsømmelser, træde i Kraft.“ Hvad saadanne Bestemmelser ere for nogle, tales der ikke om. Der er tilføjet et Par Linier, hvori det hedder: „Det i Anordningerne af 29de Juli 1814 indeholdte Paabud om halvaarlig Advarsel fra Prædikestolene til Forældre, Værger og Husbonder ophæves.“ Hvis denne Bestemmelse ikke havde været der, havde der dog været dette Paabud at henvise til. Men hvad det nu er for Bestemmelser, der kan træffes, faar man hverken at vide i Anmærkningerne eller i nogen af de andre Paragraffer. Om der er noget af de andre Medlemmer, der